

РЕЗОЛЮЦІЯ

Міжнародної науково-практичної конференції «Десятиріччя створення об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини»: історія, стан та проблеми впровадження інтегрованої системи менеджменту» (м. Рахів, 26-29 вересня 2017 року)

Міжнародна науково-практична конференція організована Карпатським біосферним заповідником за сприяння Міністерства екології та природних ресурсів України й Закарпатської обласної державної адміністрації і пройшла під патронатом Національної комісії України у справах ЮНЕСКО.

Заходи, пов'язані з проведенням конференції профінансовано українсько-німецьким проектом «Підтримка природно-заповідних територій в Україні», Закарпатською обласною радою та Закарпатською обласною державною адміністрацією.

У роботі конференції взяли участь науковці, представники органів влади, природоохоронних установ та громадськості з України, Німеччини, Словаччини, Угорщини, Швейцарії, Румунії та Австрії, загалом близько 120 осіб.

З вітанням до учасників конференції звернулися директор Карпатського біосферного заповідника М.П. Рибак, голова Рахівської районної державної адміністрації П.В. Басараба, голова Тячівської районної ради В.Й. Каганець, заступник директора департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської обласної державної адміністрації Ю.М. Шпонтак, Іван Коубек (Служба охорони природи Словацької республіки), Гаген Клуттіг (Федеральне агентство з охорони природи Німеччини (BfN)), Борнобаш Кьормьонді (угорський Національний природний парк Дуна-Іполі), Горія Гросу (румунський природний парк «Гори Марамуреш»), Бригітта Коммармот (Швейцарський Федеральний інститут лісових, снігових та ландшафтних досліджень (WSL)), Владо Ванчура (Європейське товариство дикої природи (Австрія)).

На пленарних засіданнях та в ході роботи секцій «Стан та перспективи поглиблення наукових досліджень, еколого-освітньої роботи та впровадження сталого розвитку на об'єктах Всесвітньої спадщини», «Дослідження та моніторинг фіторізноманіття на об'єктах Спадщини й на інших природоохоронних територіях – важлива передумова збереження унікальних природних цінностей», «Значення об'єктів Спадщини та інших природоохоронних територій для збереження фауністичних комплексів» та «Антропогенні загрози та ризики катастроф на об'єктах Всесвітньої спадщини» презентовано й обговорено близько 70 доповідей та повідомлень. Опубліковано збірник матеріалів конференції загальним обсягом 414 сторінок, книгу Федора Гамора «Всесвітнє визнання букових пралісів Карпат: історія та менеджмент. Матеріали з нагоди десятиріччя створення об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» на 28.8 умовних аркушах.

На підставі заслуханих доповідей та проведених дискусій учасники конференції:

1. Відзначають, що десятирічний досвід тристоронньої співпраці між Україною, Словаччиною та Німеччиною, у рамках об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» служить взірцевим прикладом міжнародної екологічної співпраці.

2. З приємністю констатують, що об'єкт Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» започаткував європейський процес збереження букових старовікових лісів континенту й вітають успішне завершення цього процесу розширенням

об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» й реорганізацію його в об'єкт Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи».

3. Відзначають, що об'єкт Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи» має надзвичайну цінність як взірць недоторканих комплексів широколистяних лісів помірної кліматичної зони, який репрезентує найбільш повні екологічні моделі природних лісових екосистем з домінуванням букових деревостанів за різноманітних природно-кліматичних умов.

4. Висловлюють вдячність Україні за значну роль у збереженні букових пралісів і давніх букових лісів Європи, й, першочергово, колективу Карпатського біосферного заповідника та особисто професору Федору Гамору за багаторічну наполегливу працю зі збереження та вивчення унікальних природних цінностей Карпат, за особливий внесок у процес організації та розширення об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи», сприяння активізації екологічної співпраці на Європейському континенті.

5. Відзначають інноваційне значення актів Президента, Уряду та рішень Верховної Ради України щодо затвердження заходів зі збереження букових пралісів Карпат та розвитку населених пунктів у зоні їх розташування й ухвалення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат».

6. Виражають глибоке занепокоєння ситуацією, що склалася стосовно збереження словацької частини об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини», та сподіваються, що уряд Словацької Республіки виконає у повному обсязі Пномпенське та Краківське рішення Комітету Всесвітньої спадщини з цього приводу.

7. Констатують, що глобальні кліматичні зміни негативно впливають на букові ліси, особливо на північній межі ареалу бука. Збільшення кількості й тривалості посушливих періодів погіршують умови існування вологолюбних компонентів букових пралісів.

8. Звертають увагу на потребу підвищення ефективності заходів щодо охорони й збереження біоти букових пралісів і давніх лісів з урахуванням того, що в останні роки у Карпатському регіоні, з одного боку, спостерігається збільшення туристичних потоків як позитивний процес переорієнтації економіки регіону, а з іншого, має місце значне вирубування лісів і поява загрози для збереження букових пралісів, зокрема, на території української частини міжнародного резервату біосфери «Східні Карпати».

9. З метою реалізації вимог Конвенції про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини пропонують прийняти в Україні Закон «Про збереження культурних та природних об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО», а також відповідні зміни до Закону «Про природно-заповідний фонд України» та, відповідно до статті 5 Конвенції, спеціальних актів Президента і уряду України, забезпечити створення на базі Карпатського біосферного заповідника Міжнародного навчально-дослідного центру букових пралісів та сталого розвитку Карпат.

10. Вважають доцільним, звернути увагу Мінприроди України на необхідність пришвидшення процесів імплементації принципів і положень європейського природоохоронного законодавства до законодавства України шляхом підготовки й прийняття нових редакцій Законів «Про Червону книгу України» та «Про природно-заповідний фонд України», що сприятиме забезпеченню правових засад збереження природоохоронних територій та об'єктів, створених згідно з міжнародними зобов'язаннями України.

11. Рекомендують Мінприроди України, на виконання прийнятого недавно Закону № 4480, у найстисліші терміни погодити критерії та індикатори й затвердити методику визначення пралісів і старовікових лісів (квазі-пралісів), розроблені Всесвітнім фондом природи WWF, як нормативний документ.

12. Рекомендують Мінприроди України, за потреби – спільно з Держлісагентством України та іншими розпорядниками лісів, терміново прийняти рішення про тимчасове (до прийняття належного рішення про їхній природоохоронний статус) виключення ділянок пралісів і старовікових лісів, виявлених за методикою, вказаною вище, із планів господарських заходів. Рекомендують Мінприроди України ініціювати та координувати процес надання відповідного природоохоронного статусу цим ділянкам пралісів і старовікових лісів, а також ініціювати розробку й нормативне забезпечення відповідних інструментів моніторингу збереження пралісів і старовікових лісів (квазі-пралісів).

13. Пропонують Мінприроди України, спільно із Всесвітнім фондом природи WWF та іншими зацікавленими науковими, освітніми та громадськими організаціями, розробити програму й методику еколого-освітньої та просвітницької діяльності для працівників природоохоронних установ, органів місцевого самоврядування і населення територій, де розташовані об'єкти Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи».

14. Рекомендувати застосування підходів Європейської системи аудиту стандарту якості дикої природи, розробленого Європейським товариством дикої природи, до проектів організації територій установ природно-заповідного фонду України та інших природоохоронних територій країн Карпатського регіону.

15. Пропонують урядам країн, на території яких розташовані частини об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи», реалізувати додаткові заходи щодо пошуку джерел фінансування для збереження букових пралісів і давніх лісів Європи, підготовки спільних транснаціональних проектів, поглиблення наукових досліджень і моніторингу, запровадження отриманих наукових знань у практику ведення лісового господарства та менеджменту сталого туризму.

16. Висловлюють вдячність адміністрації Карпатського біосферного заповідника за чудову організацію цього важливого міжнародного наукового форуму.